

Dydsmonstre eller lystmonstre?

"Kirken har valgt å gå en annen vei enn folk flest," uttrykker en skribent i en av landets største aviser, og sier videre: "Det har skjedd en fornuftig utvikling siden folk flest brøt med kirkens moralske prinsipper noen ti-år tilbake."

"Folk flest" har ønsket seg en "dilte-etter kirke" som tilpasser seg menneskets krav og lyster. Idéen er ikke original men gammel som kirkens egen moral, og trolig litt for luftig til å være fornuftig.

Vi er blitt fint frigjort fra "Du skal ikke stjele" og bolttrer oss i økonomiske svik, fra nasking til innbrudd og underslag. Det nyopprettede ØKO-krim evner ikke å hanskens med mengden av korrupsjon.

For noen ti-år siden var post- og bankran og kioskplyndring sjeldent som blåveis i januar. Nå stjeler dette overskriftene daglig.

Vi frigjør oss fra *ett* moralsk prinsipp, og stat og Storting må bøte på det med *eti tusen* påbud, forbud, regler, lover og forskrifter.

"Rekord i narkobeslag." Overskrift i Aftenposten 5. januar i år. Et rekordår for narkotikaforbrytelser i Norge. "Ecstasy er blitt så vanlig at ungdom tar en pille på handleturen - for å bli innmari lykkelig". Hvorfor vite hva Gud ville, når vi får "instant himmelrus" med den lille pille?

DYDS-mønstre eller LYST-monstre? To triste alternativer. Men ingen fare - vi nordmenn er for sta og sære til å bli en nasjon av dyds-mønstre, selv med kirkens pekefinger i ryggen. Men - uten en kirke med mot og vett til å ta stilling til urett og rett, har vi muligheter til å bli et folk av lurvete lystmonstre.

"57 norske bistandsarbeidere HIV-smittet i Afrika", forteller våre helsemyndigheter. Intet sies om våre mange misjonærer i Afrika. Er de sistnevnte fremdeles "treller" under Kirkens moralske prinsipper?

Det er ikke så helt enkelt å følge argumenteringen til de som påstår at vi høster gode frukter etter at folk flest brøt med kirkens moralske prinsipper.

Tvert imot - ved å fjerne spennvidden mellom det umulige og mulige, nåde og lov, Himmel og Helvete, har vi oppnådd å skape et glatt, flatt, og kjedelig samfunn, - på tross av stadig stigende kjøpekraft. Moral formet etter "folk flest" kan raskt bli mere problematisk enn demokratisk. Eller som Henrik Ibsen skriver i "De unges forbund": "Det store publikum er det slette publikum." EE

Samlingspunkt i nytt århundre

Kjempehotellet som kneiser nesten tusen meter over Genfersjøen ble bygget i 1902. Konger og maharajaer leide hele fløyer for seg selv og sitt følge. Den stolte bygningen med tårn og spir gjenspeilet sin epokes fremskrittstro: Opplysningstidens etterkommere ventet seg fred og velstand i økende mengder. Første verdenskrig punkterte forventningene. Caux Palace, som hotellet het, hanglet gjennom mellomkrigstiden inntil den sveitsiske regjering under annen verdenskrig leiet det for å huse flyktninger. I 1945 skulle palasset rives.

Det var da en visjonær gruppe unge sveitsere kom inn i bildet. De hadde ingen tro på det automatiske fremskrittet. Til gjengjeld hadde de en overbevisning om at Sveits måtte skaffe et sted hvor krigstrette europeere kunne møtes og forsones. De gikk bokstavelig talt mann av huse for å kjøpe og sette i stand det gamle hotellet. Noen av dem solgte sine hjem, ga pengene og flyttet til Caux for å være vertskap.

I juli 1946 åpnet Caux sine dører for den første MRA-konferansen. I 1947 kom de første tyskerne, på den tid en paria blant folkene. I 1950 kom den største gruppen som hadde forlatt Japan etter krigen. Caux ble et fokus for en verdensomspennende forsoningsprosess. Fra midten av 50-årene kom mange ledere i koloniernes frigjøringskamp. I noen tilfeller, som i Tunis, Marokko, Nigeria og Kamerun, bidro Caux til uventete og ikke-voldelige fremskritt på veien til uavhengighet.

En ny epoke begynte med jernteppet fall sent i 80-årene. Fra Novosibirsk i øst til Berlin i vest har menneskene strømmet til Caux. I 1993 kom over 100 fra Russland alene. De har ikke bare søkt en forbindelse med resten av verden, men noe som kan fylle det ideologiske tomrommet etter kommunismen.

Nå går veien videre inn i det neste årtusen. Caux vil fortsette å være et unikt møtested. Årtiers erfaring fra samarbeid mellom religioner og kulturer kan bære frukt. Men først skal 50-årsjubileet feires. Det begynner den 29. juni! JW

Program for Caux

Femtiårsjubiléet i Caux byr på et rikholdig program. I det følgende bringer vi en kort oversikt over spesielle begivenheter og tema fra åpningen 29. juni til avslutningen 25. august.

29. juni-3. juli: Feiring av 50-årsjubiléet med deltakelse av sveitsiske ledere, takkegudstjeneste, hageselskap for egnens folk og foredrag av Philip Mottu, en av Caux's grunnleggere. Den permanente utstillingen om virkningene av Caux gjennom 50 år åpnes.

3.-6. juli: Europa ved skilleveien. Et verksted om Europas åndelige oppgave i det 21. århundre. **6. og 7. juli** oppføres oratoriet om Sveits' nasjonalhelgen **Nicolas de Flüe** med et stort kor fra kantonen Wallis.

12.-16. juli: Forme fremtiden. Tre dager der "profetiske" stemmer fra alle generasjoner tar opp temaet "Ikke av brød alene", individet og Gud, individet og samfunnet. Blant talerne er Dalai Lama og Storbritannias øverste rabbiner.

23.-28. juli: Verdinormer for industri og næringsliv, med deltagelse av ledere i næringslivet fra de nye økonomiske stormakter i Asia og Sør-Amerika.

3.-7. august: Tro, moralnormer og vår fremtid. Et verksted om de verdier som danner fundamentet for vår frihet, og hvordan vi kan styrke dem.

10.-15. august: Forsoning på dagsordenen. Markering av 50 års innsats for folkeforsoning. Deltagere fra Center for Strategic and International Studies i Washington og tenketanken National Institute for Research Advancement i Tokio.

18. august: Bønder fra mange land setter hverandre stevne.

19.-21. august: Fredsskapere - et kvinneinitiativ. Stafett-pinnen gis videre fra initiativtakerne til de som vil føre arbeidet inn i det 21. århundre.

24.-25. august: Avsluttende week-end. Vurdering og fremtidsperspektiv.

Kurs i Estland.....

MRA tilbød i 1993 kurser i ledertrening med sikte på unge mennesker, ikke minst i Øst-Europa. 10 slike kurs med 111 deltakere er siden blitt holdt i Hviterussland, Ukraina, Slovakia, Litauen og Estland, over alt på lokalt initiativ og med ca. ti dagers varighet. De som ville vite mer, har deltatt i et årlig to-ukers fordypningskurs i MRA-senteret Tirley Garth i England. I januar møttes 50 av de østeuropeiske deltakerne i Krakow, Polen, til syv dagers oppfølgingsseminar.

I den snødekte landsbyen Vehendi i Estland fant et kurs sted 13.-23. januar i år. To estiske studenter sto som innbydere, og i alt deltok 12 studenter, alle fra det samfunnsvitenskapelige fakultet ved universitetet i Tartu. En av kurslederne var Anna Christine Christensen, København, som nettopp har avsluttet studier i kommunikasjon. Her er noen av hennes inntrykk:

"Under tidligere MRA-møter har vennskapssiden betydd mere for meg enn innholdssiden, og mine stille stunder dreiet seg mer om meg selv enn å føre til handling. Dette kurset var annerledes. Det ga grunnleggende fakta om mennesket og samfunnet, og førte så MRA som en logisk nødvendighet og en rød tråd gjennom hele kurset. Det oppmuntret til å tenke selv og lytte, fokuserte på eget liv, men ledet så utover og understreket betydningen av å ta beslutninger.

Mange av deltakerne i Vehendi var allerede nære venner. De var på vakt overfor enhver indoktrinering, fant det vanskelig å være åpne og holdt seg helst til det abstrakte. Mitt inntrykk er likevel at de fleste fant kurset nyttig, og begynte å ta eksistensielle spørsmål mer på alvor. Alle følte at de trengte mere tid til å tenke, men nå har de i alle fall en gruppe som de kan dele sine tanker og idéer med."

En av de estiske studentene konkluderte: "Den største gullklumpen jeg fant her, var å være ærlig med meg selv."

.....og leir i Norge

"Arven" var tema for den årlige nyttårsleiren på Lia Gård ved Koppang i Østerdalen. Over 50 fra 9 land deltok, de fleste mellom 20 og 30 år gamle. "Hva har vi fått med oss av tro og verdier, og hva av dette vil vi bringe videre?" var spørsmålet som leiren fokuserte på. Et av møtene var viet tilgivelse. Vi gjengir noen tanker fra de to innleiderne:

Det er en sammenheng mellom å bli elsket, elske og tilgi, og det er en sammenheng mellom å tilgi seg selv og kunne tilgi andre. Må den jeg har forbrutt meg mot tilgi meg for at jeg skal kunne tilgi meg selv? Få byrder er tyngre enn skyldfølelsen, følelsen av ikke å være tilgitt. Det fører ofte til selvforakt og tap av frimodighet.

Det finnes ingen oppskrift på hvordan jeg skal klare å tilgi. Men jeg kan ville i retning av å tilgi, og ha barmhjertighet med meg selv i prosessen. Å tilgi handler både om å ta i bruk min egen vilje, og om å ta imot en gave fra Gud. I Efeserbrevet skriver Paulus om "Han som virker i oss med sin kraft, og kan gjøre uendelig mye mer enn alt det vi ber om og forstår." Vi kan enten leve i våre følelsers fengsel, eller trekke veksler på denne befriende og helbredende kraften.

Mangfold og menneske Forsoning i Somalia

I forrige nummer refererte vi kort fra et MRA-symposium i Chicago hvor Amerikas storbyproblemer ble tatt opp. En appell fra dette møtet har funnet bredt gjensvar i USA, hvor senatorer, ordførere, kristne ledere og grasrotsorganisasjoner gir det støtte. Oppropet er relevant for Skandinavia, og vi bringer noe mer av teksten:

Amerika står ved en korsvei. Vi innbyr alle til å slutte seg til oss i en fornyet forpliktelse til et amerikansk fellesskap basert på rettferdighet, forsoning og kvalitet. Den opprinnelige grunntanke i dette landet - at en stor nasjon ville stige fram av et rikt mangfold av mennesker - er bare delvis oppfylt fordi løftet om like muligheter og verdighet for alle bare delvis er innfridd. Meget mistro, bitterhet og frykt idag har røtter i en rasistisk forhistorie som aldri er blitt erkjent eller gjort opp.

For mange av oss er det rase som avgjør hvor vi bor, hvor vi sender barna på skole eller hvor vi dyrker Gud. Vi må forandre de strukturer som virker økonomisk eller rasemessig diskriminerende. Men ingen usynlig hånd kan viske bort fordommer. Løsningen av raseproblemene ligger i villigheten til frivillig å adlyde noe som ikke kan påtvinges oss.

Det nye amerikanske fellesskap vil bli et sted hvor hjertet kan slå rot og hvor enhver føler seg velkommen og hjemme. For å bygge opp dette fellesskapet må vi sette mennesker i stand til å ta ansvar for sine egne liv og samfunn. I byer rundt om i Amerika pågår dristige forsøk. Folk med vidt forskjellig bakgrunn har innledet samtaler om rase, forsoning og ansvar. Gjennom ærlighet, villighet til å ta inn over seg andres vonde opplevelser, og med Guds kraft til å forandre, kan fortidens sår bli lagt og vår nasjon bli et fellesskap.

Denne tilnærmingen gir oss en ny forståelse av hva partnerskap og ansvar er. Det betyr bl.a.: 1. Å lytte til hverandre og til fellesskapet med oppmerksomhet og respekt. 2. Å bygge varige vennskap utenfor vårt eget bekvemmelighetsområde. 3. Å verdsette og appellere til de beste krefter i enhver, og avstå fra stereotype beskrivelser av andre. 4. Å trekke samfunnsgrupper og institusjoner til regnskap på områder hvor forandring er nødvendig. 5. Å erkjenne at kraften til grunnleggende forandring må baseres på moralsk og åndelig forandring i menneskenes holdninger.

Sammen vil vi dele våre liv og de ressurser Gud har gitt oss for å gjøre Amerika til et håpets samfunn med sikkerhet og fremtidsmuligheter for alle våre borgere.

Medienes dilemma

"Frihet og ansvar: medienes dilemma" var tittelen på et 4-dagers seminar i Kazimierz Dolny, Polen, i desember. Arrangører var det polske journalistforbundet og det Internasjonale Kommunikasjonsforum (ICF), som arbeider i tilknytning til MRA. Seminaret ble ledet av Andrzej Sawicki, formann i det polske journalistforbundet. 30 journalister fra polsk Radio, TV og presse deltok, i tillegg til mediafolk fra Latvia, Litauen, Tsjekkia, Tyskland, Belgia, England og USA. Det neste JCF-seminaret finner sted i Budapest i mars.

"Hva gjør vi for å bygge bro mellom innvandrere og de forskjellige folkegrupper i Norden?" var tema for et ettermiddags-seminar i MRA's hus i Oslo den 10. februar. Innvandrere og flyktninger fra Somalia, Pakistan, Kosovo, Kenya, Uganda og Jordan møttes med nordmenn og svensker for å drøfte dette. Blant deltakerne var kommunalpolitikere fra Oslo og København, sosialarbeidere, leger, lærere og en forfatter som er annen generasjon innvandrer. De la vekt på språkundervisning og verdien av å søke kontakt med og bli venner med folk med en annen kulturell bakgrunn. Som en uttrykte det: "Dersom vi liker hverandre, kan vi løse våre problemer. Hvis vi ikke gjør det, fins det ingen løsning."

En tidligere gerilja-soldat fra Somalia, Ahmed Egal, nå bosatt i Stockholm, fortalte at han var blitt fengslet av sin gerilja-leder. Det hadde forårsaket at han ble bitter mot denne mannen. Etter møtet med Moralsk Opprustning i Sverige hadde han oppsøkt sin tidligere leder og bedt om tilgivelse for dette. Den samme lederen hadde senere oppsøkt sin rival fra en annen klan og gjort opp motsetninger dem imellom. Siden hadde det vært fred mellom de to klanene. Egal ville ikke påstå at hans bønn om tilgivelse alene hadde forårsaket dette, men var overbevist om at slike skritt ville bidra til fred i Somalia.

Ny bok

Paul Gundersen: Tusen vingar, Idé och Kultur, Stockholm 1995.
(Bestilles fra Ny Verden. Pris kr. 150.-)

Forfatteren er finsk og skriver på svensk. Hans far var norsk, født på Nøtterø. Bokens 259 sider i 29 kapitler favner ikke bare Norden, men også store deler av kloden, fra Calcutta i India til Mackinac Island i Nord-Amerika.

Gundersen var 18 år da vinterkrigen i Finland brøt ut. Han meldte seg raskt til fronttjeneste. Hans personlige og familiens dramatiske opplevelser under krigen er fascinerende beskrevet, og godt innvevd i finsk historie.

Gundersens kristne tro og helhjertede engasjement i MRA preger hans liv, også hans innsats i industrien. Han var innkjøpssjef i Nokia-konsernet, en stilling som bragte ham i nærkontakt med industrilandene i Øst- og Sentral-Europa. Han var og er en reisende i forsoning.

Ett av kapitlene har tittelen "Holmenkollen". Der beskriver han hvordan han fant sin norske kone, Eva. Boken veksler mellom det intime og det globale - rik på detaljer, dristig i sitt perspektiv. "Tusen vingar" strekker tanken og styrker troen. EE

Til våre lesere

Som kjent er det ingen abonnementspris på Ny Verden. Utgiftene til driften av bladet dekkes ved gaver. Vi er takknemlig for bidragene som kom inn i fjor og håper på støtte også i år. Postgiroblankett vedlegges dette nummer.

Jubiléumsfond

To kvinner, den ene sveitsisk, den andre amerikansk, har startet en aksjon for å sikre at Caux's arbeid kan fortsette og styrkes. Deres idé var at 5000 mennesker verden rundt skulle ta andeler à 1000 sveitserfranc (Nkr. 5.500) som kjernen i et jubiléumsfond for Caux's drift og vedlikehold. Hver andel vil bli honorert med et originalt aksjebrev fra den gang Caux ble bygget og het Caux Palace Hotel. Det er ingen ting i veien for at flere personer kan gå sammen om en andel.

En nesten hundre år gammel bygning trenger mye både til drift og vedlikehold. Jubiléumsfondet vil bli investert slik at avkastningen står til disposisjon i årene fremover. De som vil bidra, kan sende sin gave til MRA's kontor i Oslo, bankgiro nr. 6030.05.08831, merket "Caux-fondet".

sakset

På det årlige møtet av Verdens økonomiforum i Davos var mye av oppmerksomheten konsentrert om de indre problemer i Europa, Russland og, i mindre utstrekning, USA. Midt i all denne dystre navlebeskuelsen, dukket det opp et lys som Europa og Asia gjør klokt i å legge merke til: Optimismen og selvtilliten i Øst-Europa, særlig hos polakkene og tsjekkerne. Polens nye president Aleksander Kwasniewski beskrev sine forventninger om økonomisk vekst, sosial utvikling og troen på at Polen vil gjeninn ta sin rettmessige plass blant Europas nasjoner. Det var som å høre fra lederne av de fremgangsrike nasjonene i Øst-Asia.

Philip Bowring, International Herald Tribune, 7.2.96

India valgte ved uavhengigheten i 1947 både nasjonal og politisk frihet. I motsetning til Kina, påtvinger ikke India abort eller sterilisering for å løse sitt største problem: Befolkningsveksten som spiser opp det økonomiske fremskrittet. Likevel vokser Indias økonomi, og Indias data-spesialister er blant verdens beste. Asiatene beviser - et bevis som neppe trengtes utenfor utenfor det selv gode Vesten - at de kan mestre økonomisk og politisk vekst samtidig.

A.M. Rosenthal, International Herald Tribune, 13.12.95

Da folket begynte å se på seg selv som argentinere, var de villige til å godta rasjonaliseringen og tapet av arbeidsplasser som fulgte med moderne maskiner og billig import. De hadde stått på kanten av stupet, og bestemte seg for å satse på Argentina. Argentina har overlevet og begynt å blomstre igjen. Kanskje denne nasjonen vil bli så rik som Gud åpenbart har gitt den forutsetninger for å være.

Richard Reeves, International Herald Tribune, 9.2.96

Kravet om respekt for menneskerettighetene er blitt en avgjørende faktor i internasjonal politikk. Til tross for all sin gru er Bosnia-konflikten et godt utgangspunkt for optimisme. Presset fra opinion og aktivister gjorde det til slutt umulig for Vestens ledere å sitte stille og se på overgrepene. Fredsavtalen i Dayton var et gjennombrudd i global forstand: fordi partene ble tvunget til å slutte fred på papiret, og enda mer fordi forsøkene på å gjøre hestehandel med amnesti for krigsforbry-

tere ble stanset. Dermed knesettes kravet til rettferdighet ved konfliktløsninger, og utviklingen er synlig flere steder i verden.

Hvis presset fortsetter å virke, er det en epokegjørende ny tendens i det internasjonale samkvem. Det er neppe tilfeldig at nettopp Kina i disse dager sender ut en egen rapport om "fremgang for menneskerettighetene". Der loves blant annet rettsreformer. Positive signaler skal aldri overses, selv om det er langt igjen.

Aasmund Willersrud, Aftenposten, 18.1.96

Alt stort i denne verden, begynner med troskyldighet. De troskyldige skaper verden. Kynikerne bare utnytter den.

Forfatteren Bjørn Bjørnsen, Arbeiderbladet, 9.12.95

OK, la oss i hvert fall tore å være moralske. Som for eksempel at vi tør å sette normer, si at noe er galt og noe er riktig... Jeg tror for eksempel at vi ikke har vært gode nok oppdragere - kanskje fordi vi selv har vegret oss for å bli voksne. Dermed har vi heller ikke snakket med autoritet til våre barn. Vi ble kamerater med dem, i stedet for foreldre, voksne og autoriteter. Vi må tore å være tydelige voksenpersoner. Og noen må våge å være tunge på labben og si at nå skal det være stille her i to timer, slik at vi kan ta noe innover oss.

Teatersjef ved Nationalteateret, Ellen Horn, Arbeiderbladet, 27.1.96

Forteljarteatret er heilt avhengig av forteljaren si eiga oppleving av teksten. Teaterforma er den mest personlege av alle. Det krev mot å gje seg i kast med ho. Dette motet har Svein Tindberg hatt. I meir enn eit år har vi arbeidd med oppgåva. Ikkje for å misjonere. Han og eg har gjennom eit utal timar leita oss inn til kva denne teksten tyder for oss. Difor tolkar ikkje forteljaren hendingane i evangeliet etter kyrkja sine retningslinjer. Like lite som han leikar kyrkjeautoritet, spelar han evangelisten Markus. Han fører berre vidare dei glade budskapen slik vi har møtt han.

Regissøren Kjetil Bang-Hansen i programmet til "Evangeliet etter Markus" på Det Norske Teatret i Oslo

Politikerne i Dublin og London står etter IRA-bomben overfor sin nordirlandspolitikkens ruiner. Men når ruinene er ryddet bort og rådløsheten viker, gjelder det å finne en utvei. Fredsprosessen i Midt-Østen kan tjene som et håpefullt eksempel fordi terror ikke har greid å avspore den.

Leder i Süddeutsche Zeitung, München, 13.2.96

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.

Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Postgiro 0804.5125794. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.